

”..man drar aldri til ishavet på en fredag den 13.”

Jens Odin Johansen Slettli ble født den 2.mai i 1912 i Olderdalen. Jens måtte tidlig ut i arbeid, på fiske, ishavet, anlegg og ikke minst på gruvearbeid. ”Fra Svalbard i nord til Knaben i sør” som han sjøl brukte si det. Han var gift med Ragnhild Eriksen Soleng, og sammen fikk de 6 barn. Jens døde 18.01.1987, nesten 75 år gammel.

Jens var en god forteller og mange dramatiske historier ble fortalt fra kjøkkenbordet hjemme på Soleng. Flere av hans historier er gjengitt i heftene Årbok for Nord-Troms og Nordnorsk Magasin. Også på Nord-Troms museum avd. Mandalen finnes interessante lydbåndopptak av Jens.

Jens Johansen Sletli

Foto: Sigmund Johansen

Sønnen Sigmund hadde et lydbånd der Jens forteller om den dramatiske forliset til ishavsskuta "Sælen" av Hammerfest. Håkon Bergmo har på en glimrende måte skrevet ned historien. Med tillatelse fra Håkon gjengir vi hele historien:

Jens var mannskap ombord ishavsskuta "Sælen" av Hammerfest ved krigsutbruddet 1940. Noen av ishavsgastene ombord rista på hodet og spådde en problematisk tur da det ble bestemt at skuta skulle legge i vei i retning Østisen fredag den 13.februar 1940. Historien her bekrefter at skeptikerne om bord fikk rett i sine forutsigelser; fredag den 13.var ikke rettdato å legge i vei.

"Sælen" var utrustet med dampmotor og brukte kull til fyring for å få opp steamen. Da de etter mye stamping i kulde og dårlig vær kom fram til feltet observerte de storkobbe i store mengder som lå å kastet (fødde) på isen. -Man gjorde seg klar til storfangst. De hadde radiokontakt med tromsøbåten "Hanseat" som også driftet på Østisen. Så fanget de opp en nødmelding fra denne båten. "Hanseat"

hadde mistet propellen og lå hjelpeløs i ishavet. "Sælen tok seg fram til havaristen og fikk sleper om bord. Det ble bestemt at "Sælen" skulle buksere "Hanseat" først ut i åpen sjø og deretter til Bjørnøya. Derfra ville tromsøbåten gjøre et forsøk på å seile ned til Norge.

Denne ekstraturen til Bjørnøya gjorde stort innhogg i bunkersen om bord på "Sælen", og de måtte derfor sette kurs for Svalbard i håp om å få tak i kull for videre drift. På vei nordover, på østsida av Svalbard møtte de uventet enorme mengder med skruis og det ble bom stopp i framdrifta. Tilværelset ombord ble utrivelig da det i tillegg brøt ut et formidabelt uvær. Etter å ha vært fanget i skruisens vold i flere dager begynte båten å ta inn vann i sånne mengder at de måtte rømme fra "Sælen" som etter kort tid ble skrudd ned og forsvant i isen. På et isflak fikk de plassert tre små fangstbåter og en ovn i tillegg til noe proviant og kull. Da kullet var slutt etter kort tid, ble det skutt en storkobbe og spekket ble brukt til brensel. Lukta var forferdelig, men spekket gjorde at de overlevde. Storseilet fungerte som tak og storlukepresenningen ble til gulv. Humøret var på et lavmål, og noen av mannskapet var overbevist om at dette var slutten. Det minka stygt på provianten, men heldigvis fikk de skutt en nysgjerrige isbjørn, og var dermed forsynt med fersk kjøtt en stund. Etterhvert ble den daglige kosten en nyskutt måse og en og annen alke. Dagene på isflaket gikk, og de levde en heller ussel tilværelse under storseilet, der blant annet mangel på skikkelig søvn begynte å tære på i kulda.

Fra "Sælen" hadde de raska med seg radiosenderen, og humøret steg mange hakk da de omsider fikk en svak kontakt med Isfjord radio på Svalbard. Det viste seg at i Longyearbyen lå isbryteren "Isbjørn". Det ble anmodet om hjelp, men også denne båten var kullfyrt og skipperen ombord var usikker på om det var bunkersplass nok til en så lang tur – men de ville gjøre et forsøk. Og etter flere uker fikk mannskapet øye på "Isbjørn" i det fjerne. Men isforholdene var så vanskelig at isbryteren stod fast – og bunkersen var snart oppbrukt. Etter dager med blodslit der man vekselvis måtte skyve og ro fangstbåtene klarte mannskapet fra "Sælen" å ta

seg fram til "Isbjørn" Datoen var 1.juli,mannskapet hadde fast dekk under føttene – marerittet var over.

Ved hjelp av flinke maskinfolk og noen fat med solar fikk man etterhvert drivstoff nok til en av steamkjelene og man klarte å ta seg ut i åpen vann. Her fikk man kontakt med kullbåter med last til fastlandet. Mannskap fra "Sælen" ble med en av disse båtene til Hammerfest og kom til et okkupert Norge. "På Sjømannsforbundets regning ble det hurtigruta til Tromsø og derfra hjem til Olderdalen – like blakk som da jeg dro i februar", forteller Jens. For min del tenker jeg at rederen i Hammerfest kanskje burde ha organisert det slik at "Sælen" heller la i vei torsdag den 12. Eller lørdag den 14. Fordi: ..man drar aldri til Ishavet på en fredag den 13!"